

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

معاونت پژوهش

استان همدان شهر همدان مدرسه علمیه تخصصی فدک

عنوان

بررسی تطبیقی معنای زندگی از منظر علامه

مصباح و جان کاتینگهام

استاد راهنما

حجت‌الاسلام والمسلمین استاد هنرمند

نگارنده

معصومه خانی

سال تدوین ۱۴۰۳

تحمیده

حمد و سپاس خدایی را که گردش کائنات را برمدار توحید بنا نهاد و جمله مخلوقات را بر محور آن به حرکت واداشت. آنگاه اعجاب‌انگیزترین مخلوق خویش را مسجود ملائک قرار گرفته بود به رخ عالمیان کشید و خود را به جهت چنین خلقت سترگی ستود: فتبارک الله احسن الخالقین. پس از آن آیات آفاق و انفس خویش را فرا روی انسان نهاد و بزرگ‌ترین کتاب هستی و تنزل یافته از عالم علوی را به دنبال سلسله پیام‌آوران خویش هم‌نشین موجودی قرارداد که مدال و لقد کرّمنا بنی آدم بر شانه‌های او می‌درخشید. اینک این مائیم و نشانه‌های تکوینی و تدوینی حق تا راه را از پس ظلمات فوق ظلمات به سمت ابدیت بیاییم.

تقدیم به

ساحت مقدس امام زمان حضرت مهدی ارواحنا فداه

و ارواح مطهر علما و شهدا

و روح ملکوتی علامه محمدتقی مصباح یزدی رحمه الله علیه

تقدیر و تشکر

در آغاز تحقیق از محضر همه‌ی علما و دانشمندان الهی و بزرگان مکتب علم که کتب ارزشمند آنان دست‌مایه این تحقیق بوده و بسیاری از آنان از عالم خاک پر گشوده و در جوار رحمت حق مأوا گزیده‌اند قدردانی نمایم و از خداوند غفار علو درجات آنان را خواستار گردم. در پایان از همه‌کسانی که بنده را در انجام این رساله یاری کرده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم..

نتیجه گیری

پس از بررسی تطبیقی معنای زندگی از منظر علامه مصباح و جان کاتینگهام با توجه به مؤلفه های که از جانب هردو فیلسوف بیان شد و با روشن شدن نقاط افتراق و نقاط اشتراک، داشتن نگاه صحیح برای یافتن معنای صحیح از زندگی امری ضروری و حیاتی می باشد.

کاتینگهام با نفی داشتن اراده برای معنای زندگی و اعتقاد به ذاتی بودن معنا، درحالی که داشتن اراده و اختیار امری مسلم و ثابت شده برای انسان است، زمینه را برای نقد ورد نظریه خود در ارتباط با زندگی فراهم کرد، چراکه با این نظر نمی توانست به درک صحیح به مسئله معاد و نظام جزا و پاداش برسد و علت آن این بود که او معتقد به شناختی است که صرفاً متکی به عقل می باشد درحالی که انسان موجودی است دارای دو بعد مادی و معنوی که برای بعد معنوی آن باید در کنار عقل از نقل و وحی الهی بهره برد و اینکه فطرت انسان نیز او را به این مسئله رهنمون می کند. برای انسان شناختی فراتر از شناخت عقل حاصل می شود و با توجه به بعد غیر جسمی، انسان نیازهای نامحدودی دارد که در این دنیا میسر نمی شود، انسان فطرتاً کمال گرا و به دنبال زندگی جاودان و کمال نامحدود است و از طرفی دارای قوه اختیار که طالب آزادی است، انسان در صورتی که آزادانه و مطابق با فطرتش انتخاب کند می تواند به درک صحیح معنا از زندگی برسد و برای همین، اعتقاد علامه مصباح که مطابق دیدگاه اسلام است می تواند بهترین گزینه برای درک صحیح از معنای زندگی باشد. ایشان قرب الهی را به عنوان ارزش برای زندگی معرفی می کنند ایشان این مسئله را به خوبی تبیین نموده اند و با تبیین این مسئله به راحتی می توان به درک صحیح از معنای زندگی رسید و هیچ گاه دچار احساس خلأ و پوچی نشد چراکه مطابق فطرت انسان و خواست خداوندی است که انسان را خلق نموده و بهتران هرکسی از نیازهای او آگاهی دارد. این تحقیق با بهره گیری از تبیین قرب الهی توسط

علامه مصباح به عنوان عالم خدا‌باور توانسته تعریف صحیحی از معنای زندگی ارائه دهد که با انتخاب این تعریف و یا دیدگاه هیچ‌گاه به خلأ و پوچی نخواهیم رسید.

مرکز مدیریت حوزه های علمیّه خوارهران

پیشهادات

باید در دروس دانشگاهی و حوزوی بیشتر به مسئله معنای زندگی پرداخته شود و همچنین به بیان نظریات دانشمندان و فیلسوفان جهان اشاره و با نقد و تبیین این نظریات راه را برای درک صحیح از معنای زندگی هموار نمود و اگر به صورت ریشه‌ای به این نظریات پرداخت و آشنا شد و برتری نظریات علمای اسلامی تبیین شود در نتیجه دانشجوی و طلبه در صورت مواجه با برخی از نظریات دچار شبهه و شک و تردید نخواهد شد.

پیشنهاد بنده برای تحقیقات و پژوهش‌های مرتبط با مسئله معنای زندگی این است که در ارتباط مسئله اعتقاد به معنای زندگی و ارتباط با فرزند آوری پژوهش انجام شود، چراکه اعتقاد به معنای زندگی می‌تواند تأثیر بسزایی در ارتباط با این مقوله داشته باشد. بدیهی است انسانی که احساس خلأ و پوچی داشته باشد انگیزه برای داشتن فرزند و به وجود آمدن انسان دیگری ندارد.

در حالی که حاضر می‌بینیم که در کشور افراد متدین با وجود مشکلات مادی انگیزه بیشتری نسبت به مرفه‌های بی‌دین برای فرزند دارند، چراکه به درک صحیحی از معنای زندگی

فهرست منابع

*قرآن کریم

* نهج البلاغه

*صحیفه سجادیه

* مجموعه کتب معارف کاربری آستان قدس رضوی

۱ - مصباح یزدی، محمدتقی، آموزش فلسفه، چاپ سوم، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، بی جا، بی تا

۲ - مصباح، محمد تقی، انسان شناسی، چاپ ۱۳۶۲ بی جا

۳ - مصباح، محمد تقی، آفتاب ولایت، چاپ چهارم ۱۳۸۴

۴ - مصباح، محمد تقی، انسان سازی در قرآن، بی جا، بی تا

۵ - مصباح، مجتبی، فلسفه اخلاق، انتشارات موسسه امام، سال ۱۳۹۷

۶ - مصباح، مجتبی، خداشناسی، انتشارات موسسه امام ۱۳۹۷

۷ - مصباح، مجتبی، معرفت شناسی، انتشارات موسسه امام بی تا

۸ الهی راد، صفدر، انسان شناسی، انتشارات موسسه امام، چاپ نگارش، بهار ۱۳۹۷

۹ - عبودیت، عبدالرسول، خداشناسی فلسفی، انتشارات موسسه امام، سال ۱۳۹۲

۱۰ - خامنه‌ای، علی، روح توحید نفی عبودیت غیر خدا، موسسه اسلامی حیات طیبه

۱۱ - کاتینگهام، جان، چرا باور، مترجم شروین مقیمی، شومیز

۱۲ - کاتینگهام، جان، عقل گرایان، ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی، شومیز

۱۳ -، تأثیر دکارت بر فلسفه‌های معاصر و علوم انسانی با تکیه بر اندیشه‌های

کاتینگهام، شومیز

۱۴ - کاتینگهام، جان، دکارت، ترجمه سید مصطفی شهر آیینی

پایان نامه و مقالات

- ۱ - عارفی، عباس، معنای زندگی از دیدگاه علامه مصباح، بهار ۱۴۰۲،
علیزمانی، امیرعباس، معنای معنای زندگی، نامه حکمت، سال پنجم، شماره ۱ ص ۶۶،
تابستان ۱۳۸۶
 - ۲ - ملکیان، مصطفی، هرکس خود باید به زندگی خویش معنا ببخشد، مجله بازتاب
اندیشه، شماره ۲۳، بهمن ۱۳۸۰،
 - ۳ - شادپور، میثم، تحلیل انتقادی نیچه درباره زندگی، زمستان ۱۳۹۳، شماره ۷۶،
 - ۴ - قربانی، هاشم، معنای زندگی از دیدگاه ویکتور فرانکل، پاییز ۱۳۸۸
 - ۵ - جعفری، محمدتقی، معنای زندگی
 - ۶ - خیاط زاده، صفدر، مروری انتقادی بر نظریه عمل بر باور با تأکید بر دیدگاه جان
کاتینگهام،
 - ۷ - سیف، سید مسعود، خدا در فلسفه دکارت، پژوهش‌های علمی دینی، تابستان ۱۳۹۲
 - ۸ - کاظم خانی، حجت‌الله، دکارت پدر فلسفه جدید
 - ۹ - بهار نژاد، زکریا، جستارهای در فلسفه و کلام، سال ۱۴۰۱
- سایت اینترنتی:
سایت مدرسه فقاها
سایت: علم نت